

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 723/2009 dėl Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (ERIC) Bendrijos teisinio pagrindo

(COM(2012) 682 final – 2012/0321 (NLE))

(2013/C 161/10)

Pranešėjas **Cveto STANTIČ**

Taryba, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 187 ir 188 straipsniais, 2012 m. gruodžio 19 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 723/2009 dėl Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (ERIC) Bendrijos teisinio pagrindo

COM(2012) 682 final – 2012/0321 (NLE).

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2013 m. kovo 7 d. priėmė savo nuomonę.

488-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2013 m. kovo 20–21 d. (kovo 20 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 78 nariams balsavus už, 1 – prieš ir 3 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK pritaria pasiūlytam reglamento 9 straipsnio pakeitimui, kuriuo siekiama panaikinti asocijuotųjų šalių diskriminaciją palyginti su valstybėmis narėmis ir taip paskatinti asocijuotąsias šalis aktyviau prisidėti ateityje steigiant ERIC ir dalyvaujant jų veikloje.

1.2 EESRK mano, kad nelygios balsavimo teisės neturės neigiamo poveikio *reglamento svarbai Bendrijai* ir kad Bendrija galės ir toliau išlaikyti pakankamai griežtą svarbiausių ERIC veiklos aspektų kontrolę, taikydama kitas šiuo metu galiojančio reglamento nuostatas.

1.3 Komitetą neramina tai, kad rengiant ir įgyvendinant Europos strateginio mokslinių tyrimų infrastruktūros forumo (ESFRI) veiksmų plane išvardytus Europos svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūros projektus per retai kuriami ERIC. Todėl jis ragina Komisiją teikti kuo didesnę paramą potencialiems partneriams ir taip sudaryti palankesnes sąlygas naudotis ERIC teisine forma.

1.4 EESRK taip pat rekomenduoat Bendrijai užtikrinti didesnę struktūrinių fondų ir programos „Horizontas 2020“ sinergiją ir tokiu būdu labiau prisidėti prie ERIC projektų finansavimo.

2. Įžanga ir bendra informacija

2.1 Aukščiausios klasės mokslinių tyrimų infrastruktūra turi didžiulę svarbą žinių ir naujų technologijų pažangai, kuri padėtų kurti konkurencingesnę ir žiniomis pagrįstą Europos ekonomiką.

2.2 Nors pastarąjį dešimtmetį Bendrijoje buvo nuolat keliamas uždavinys remti ir tobulinti Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrą, pasiekti norimų rezultatų šioje srityje nuolat

trūkdė tai, kad infrastruktūra yra palyginti fragmentiška ir sutelkta tik keliuose regionuose ⁽¹⁾.

2.3 2006 m. ESFRI įvardijo pagrindinius visai Europai svarbius infrastruktūros projektus, kurie turėtų būti įgyvendinti iki 2020 m. ⁽²⁾ Viena didžiausių kliūčių tokios ES šalių bendros infrastruktūros kūrimui buvo ta, kad nebuvo pakankamai išsami ai teisiškai reglamentuotas tam reikalingos partnerystės kūrimas.

2.4 Todėl 2009 m. Taryba priėmė ERIC reglamentą ⁽³⁾. Šiuo konkrečiu teisės aktu ERIC suteikiamas juridinio asmens statusas, kuris pripažįstamas visose valstybėse narėse. Be to, ERIC gali būti neapmokestinamas PVM ir akcizo mokesčiu ir gali priimti savo pačių pirkimų procedūras.

3. Pasiūlymo iš dalies keisti ERIC reglamentą motyvai

3.1 Pagal šiuo metu galiojantį reglamentą ERIC galėtų kurti ne mažiau kaip trijų valstybių narių subjektai; jame taip pat gali dalyvauti kriterijus atitinkančios asocijuotosios šalys ⁽⁴⁾, trečio-sios šalys ir specializuotos tarpvyriausybines organizacijos. Narių susirinkime ES valstybės narės visada kartu turi balsavimo teisių daugumą.

⁽¹⁾ Pusė visų mokslinių tyrimams skiriamų lėšų atitenka 30 regionų iš 254, o dauguma ESFRI veiksmų plane numatytų projektų vykdomi tik 10 valstybių narių.

⁽²⁾ ESFRI veiksmų planas atnaujintas 2008 m. ir 2010 m. Kitas atnaujinimas planuojamas 2015 m.

⁽³⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 723/2009 dėl Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (ERIC) Bendrijos teisinio pagrindo.

⁽⁴⁾ Šiuo metu 7-osios bendrosios programos asocijuotųjų šalių yra 14: Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas (pagal EEE susitarimą), Izraelis, Farerų Salos, Šveicarija (pagal atskirą tarptautinį susitarimą), Moldova, Kroatija, Turkija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija, Albanija, Serbija ir Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija (pagal susitarimo memorandumą).

3.2 Dėl tokios tvarkos asocijuotųjų šalių padėtis yra prasčiau negu kitų šalių – jos turi mažiau balsavimo teisių, nepaisant to, kad jos gali būti pasirengusios investuoti nemažai lėšų į ERIC steigimą ir veikimą⁽⁵⁾.

3.3 Norint paskatinti asocijuotąsias šalis aktyviai dalyvauti ERIC, keičiamas 9 straipsnis – nustatoma, kad konsorciui įsteigti pakaktų tik vienos valstybės narės (iš ne mažiau kaip trijų narių). Kiti du nariai galėtų būti asocijuotosios šalys. Asocijuotosios šalys taip pat galėtų turėti atitinkamą dalį balsavimo teisių.

4. Bendrosios ir konkrečios pastabos

4.1 EESRK iš esmės pritaria ERIC reglamento pakeitimui, jei tik jis lems aktyvesnę asocijuotųjų šalių dalyvavimą ateityje steigiant ERIC ir dalyvaujant jų veikloje, tačiau norėtų pateikti keletą pastabų.

4.1.1 Pagrindinis argumentas, kodėl šiuo metu galiojančiame reglamente buvo nustatyta ne mažiau kaip trijų valstybių narių taisyklė, buvo tas, kad tokia nuostata atitinka *reglamento svarbą Bendrijai*⁽⁶⁾. Todėl šis pakeitimas – nuo trijų iki vienos – atrodo gana radikalus.

4.1.2 EESRK primena, kad šis reglamentas visų pirma buvo priimtas siekiant užtikrinti veiksmingą Bendrijos mokslinių tyrimų ir technologijų infrastruktūros projektų vykdymą. Todėl EESRK mano, kad Bendrija ir toliau privalo išlaikyti tam tikrą esminių ERIC veiklos aspektų kontrolę.

4.1.3 Kita vertus, EESRK pažymi, kad kai kurios šiuo metu galiojančio reglamento nuostatos gali kompensuoti dėl 9 straipsnio pakeitimo galimą ES narių padėties susilpnėjimą, būtent:

- įmonės, norinčios steigti ERIC, turi teikti paraišką Europos Komisijai;
- be tos valstybės, kurioje yra ERIC buveinė, teisės, ERIC veiklai taikoma ir Sąjungos teisė;

— ERIC privalo Komisijai teikti metines ataskaitas ir visą informaciją apie aplinkybes, galinčias trukdyti jam vykdyti savo užduotis arba laikytis reglamento reikalavimų;

— reikšmingiems įstatų pakeitimams reikalingas oficialus Komisijos patvirtinimas;

— ERIC ginčus sprendžia Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

Komitetui reikia visiškos garantijos, kad šios nuostatos su kaupiu kompensuos siūlomą 9 straipsnio pakeitimą ir užtikrins pakankamą ERIC veiklos kontrolę.

4.1.4 EESRK susirūpinęs, kad kol kas nė viena asocijuotoji ar trečioji šalis nėra prisijungusi prie ERIC, ir tikisi, kad jų tokia narystė nedomina tik dėl vienos priežasties – nepalankios padėties balsavimo teisių požiūriu.

4.1.5 EESRK džiaugiasi, kad 19 iš 51 infrastruktūros projekto, įtraukto į ESFRI veiksmų planą, numatoma įgyvendinti naudojantis ERIC teisine forma. Tačiau Komitetą neramina tai, kad nuo 2009 m., kai reglamentas įsigaliojo, buvo įsteigti tik du ERIC.

4.1.6 EESRK ragina paspartinti šį procesą. Komitetas mano, kad tokios lėtos pažangos priežastys – sudėtingos ir daug pastangų reikalaujančios administracinės ir teisinės procedūros, kurias reikia atlikti norint įsteigti ERIC. Todėl EESRK ragina Komisiją potencialiems partneriams teikti paramos ir kitokias priemones, siekiant palengvinti jiems darbą (įstatų šablonus, praktines gaires, konkrečias ERIC paramos priemones pagal programą „Horizontas 2020“ ir kt.).

4.1.7 Nors tai ir tiesiogiai nesusiję su pasiūlytu reglamento pakeitimu, EESRK norėtų pakartoti savo rekomendaciją, kad Bendrija aktyviau dalyvautų ERIC projektų finansavime – skirtų daugiau lėšų mokslinių tyrimų infrastruktūrai pagal programą „Horizontas 2020“ ir didintų programos „Horizontas 2020“ ir struktūrinių fondų sinergiją.

2013 m. kovo 20 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ Norvegija norėtų sukurti 3 ERIC dideliems ESFRI veiksmų plane įvardytiems projektams (CESSDA, SIOS, ECCSEL) įgyvendinti, jei tik turėtų daugiau balsavimo teisių.

⁽⁶⁾ Žr. OL L 206, 2009 8 8, p. 1, 14 konstatuojamąją dalį.